

รายงานผลการพิจารณา

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 ข้อเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ควรใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะ โดยรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านแต่ละชุมชนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่อง แหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร อันจะนำไปสู่การปรับใช้และประพุดเป็นวิถีชีวิตต่อไป

2. ควรกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยวัตถุประสงค์อาจกำหนดไว้ 3 ประการ คือ (1) เพื่อให้คนพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง (2) เพื่อให้คนอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข และ (3) เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ส่วนเป้าหมายอาจกำหนดเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณที่สามารถวัดผลได้ เป้าหมายเชิงคุณภาพ และเป้าหมายเชิงเวลา

3. ควรมีการจัดการความรู้และสร้างมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสอดแทรกองค์ความรู้ไปในทุกระดับ จัดตั้งชุมชนต้นแบบในเขตพื้นที่ต่างๆ ให้กระจายอยู่ทั่วประเทศ และใช้ประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ

4. ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการขยายผลสู่สาธารณะ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ส่วนจังหวัดและอำเภอเป็นหน่วยงานกำกับและดูแลการปฏิบัติการขยายผล ให้ราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้ให้คำแนะนำด้านเทคนิค ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยประสาน ให้สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนาให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และขอความร่วมมือจากองค์กรอื่นๆ ในชุมชน ได้แก่ สหกรณ์ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน เป็นต้น

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการขยายผล จะต้องมีบุคลากรเป็นการเฉพาะเพื่อการนี้ และเชิญผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง มาร่วมเป็นคณะทำงาน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน

6. ควรมีระบบการติดตามและประเมินผล โดยให้ สศช. จัดทำคู่มือการติดตามและประเมินผลฉบับมาตรฐานกลางขึ้น โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ทำการติดตามประเมินผลและให้ชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ได้มีการประเมินตนเองเป็นระยะๆ

7. ควรมีการยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี โดยมีการรายงานผลต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี ส่วนหน่วยงานที่ยังดำเนินการได้ไม่ดีควรให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

8. ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยต่อไป

/กระทรวง...

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่าและการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ร่วมกับตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2552

จากการประชุมดังกล่าว หน่วยงานมีความเห็นในภาพรวมว่า เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ที่กำหนดให้ใช้พื้นที่และชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแผนชุมชนที่เกิดจากแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือในการบูรณาการ ซึ่งภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชุมชนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร อันจะนำไปสู่การปรับใช้และประพจน์เป็นวิถีชีวิตของชุมชนต่อไป เนื่องจากสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีเป้าหมายให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนา รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ และมีการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ด้วยกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบและมีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สู่การพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในพื้นที่

ทั้งนี้ หน่วยงานได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในแต่ละประเด็น ดังนี้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

1. การใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะ

การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องใช้พื้นที่ ชุมชน และแผนชุมชนเป็นตัวตั้ง โดยรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน เริ่มจากการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านแต่ละชุมชนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว อันจะนำไปสู่การปรับใช้และประพจน์เป็นวิถีชีวิตต่อไป ซึ่งเป็นการจุดประกายจากข้างในของชุมชน ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาขึ้นเอง

/จากนั้น...

จากนั้นส่งเสริมและสนับสนุนชาวบ้านในแต่ละชุมชนให้มีส่วนร่วมในการระบุและวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนา และจัดทำเป็นแผนชุมชนเพื่อใช้เป็นแผนในการดำเนินการร่วมกันของชุมชนและเพื่อขอการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

1. การใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะ

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ในการใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ยึดหลัก "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีเป้าหมายให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนา รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ด้วยกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบและมีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สู่การพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีการจัดทำความร่วมมือการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน ร่วมกับ กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เครือข่ายแผนแม่บทชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนแผนแม่บทชุมชน และมีการฝึกอบรมผู้นำชุมชนของเทศบาลเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีทักษะในการเป็นวิทยากรดำเนินการจัดทำแผนชุมชนในระดับเทศบาล นอกจากนี้มีการนำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิชาพื้นฐานในอบรมหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ นอกจากนี้กรมการพัฒนาชุมชนได้มีกระบวนการพัฒนาแผนชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการต่อไปจะไปสู่ระดับการส่งเสริมมาตรฐานแผนชุมชน ดังนั้นในการกำหนดแนวทางการแก้ไขและพัฒนาชุมชน ควรให้ชุมชนนำข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) มาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำแนวทางแก้ไขและพัฒนา เนื่องจากมีข้อมูลทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการประกอบการอาชีพ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่าและการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ชุมชนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขและพัฒนาในแผนชุมชน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรพอเพียง การจัดการแหล่งน้ำ ดิน ป่า ปัจจุบันมี 2,062 ศูนย์ ศูนย์หลัก 878 ศูนย์ ศูนย์เครือข่าย 1,184 ศูนย์ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างน้อย ศูนย์ละ 3 ครั้ง

/ความเห็น...

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

2. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

รัฐต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป้าหมายดังกล่าวต้องสามารถวัดและบรรลุผลได้ พร้อมทั้งจัดงบประมาณเพื่อการนี้อย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการขยายผล

วัตถุประสงค์อาจกำหนดใน 3 ด้านดังนี้ เพื่อให้คนพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง เพื่อให้คนอยู่กับคนอื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข และเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งอาจมีการกำหนดลำดับขั้นของวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็น 4 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 มีวัตถุประสงค์ให้รับทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 มีวัตถุประสงค์ให้พัฒนาจาก การรับทราบ เป็นความเข้าใจและการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 มีวัตถุประสงค์ให้พัฒนาจาก ความเข้าใจและการเรียนรู้ เป็น การปรับใช้

ขั้นที่ 4 มีวัตถุประสงค์ให้พัฒนาจาก การปรับใช้ เป็นประเพณีเป็นวิถีชีวิต

เป้าหมายอาจกำหนดเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณของกลุ่มเป้าหมาย และเป้าหมายเชิงเวลา เช่น เป้าหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขั้นที่ 1 ถึง 3 สำหรับ 50% ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดภายใน 1 ปี เป็นต้น ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายอาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและระดับความพร้อมของแต่ละชุมชน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

2. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เห็นด้วยกับ ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งในแนวทางของสภาที่ปรึกษา จะเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ กำหนดขั้นของผล 4 ขั้น เริ่มจากรับทราบ, เรียนรู้, ปรับใช้ และประเพณีเป็นวิถีชีวิต และกำหนดเป้าหมายเชิงเวลา คือ หากชุมชนมีความเข้มแข็งมากจะใช้เวลาน้อยในการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ขั้น

โดยที่ประชุมมีข้อสังเกตว่าในการกำหนดวัตถุประสงค์การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจจะเน้น ในประเด็นที่ชุมชนสามารถนำกรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือใช้ในการพัฒนาชุมชนในเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามสภาพพื้นที่ ทรัพยากรและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกัน โดยเป้าหมายเชิงปริมาณคือจำนวนชุมชนที่สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร มาเป็นแนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนาชุมชน หรือความยากง่ายในเรื่องที่ใช้แก้ไขปัญหาหรือพัฒนา

/ความเห็น...

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ

3. การจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาคส่วนต่างๆ ยังมีความแตกต่างกัน ดังนั้นรัฐต้องจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถปฏิบัติและขับเคลื่อนไปในทางเดียวกันได้

การจัดการความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐควรให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาขยายผลดังนี้ การสอดแทรกองค์ความรู้ไปในทุกระดับตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้บริหารระดับสูง การใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการร่วมกัน การสร้างเครือข่ายที่มีความหลากหลายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขยายผลการศึกษาสู่เด็กและเยาวชน โดยมีการจัดหลักสูตรการศึกษาในระดับท้องถิ่น การจัดตั้งชุมชนต้นแบบในเขตพื้นที่ต่างๆ ให้กระจายอยู่ทั่วประเทศ และการใช้ประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ การจัดตั้งชุมชนต้นแบบเป็นต้น

การสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการสร้างมาตรฐานดังกล่าวร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการโดยให้ดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำหนังสือและคู่มือการศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้วยตัวเองแจกจ่ายแก่ครัวเรือนผ่านทางชุมชนทั่วประเทศ
- 2) จัดหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีมาตรฐานหลากหลายตามสภาพปัญหาของพื้นที่
- 3) จัดการมีฝึกอบรมวิทยากรของชุมชนทั่วประเทศ
- 4) จัดระบบการเรียนการสอนและการให้ความรู้ผ่านสื่อทางไกลและหนังสือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นต้น
- 5) จัดทำเอกสารที่ใช้อ้างอิงในรูปแบบสารานุกรม เพื่อรวบรวมแนวความคิดหลักการ วิธีการ และข้อมูลทางวิชาการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

3. การจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ในการจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการสร้างมาตรฐานดังกล่าวร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ แต่เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเฉพาะด้าน เศรษฐศาสตร์ว่านักเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้และมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ที่ประชุมจึงมีความเห็นว่าเพื่อให้มีองค์ความรู้ครบถ้วนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชุมชน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีองค์ความรู้ตามบริบทของภารกิจหน่วยงาน เห็นควรให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนชุมชนร่วมในการ

/จัดทำ...

จัดทำองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการร่วมกัน และนอกจากใช้ประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ แล้ว ควรใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ชุมชน/ศูนย์พัฒนา/ศูนย์ส่งเสริม ของทุกส่วนราชการที่มีในพื้นที่ เป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษาสู่เยาวชนและชุมชน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

4. การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะ

รัฐควรกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละขั้นตอนในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล ในส่วนนี้รัฐควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งในที่นี้ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่แล้ว อีกทั้งยังใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถเข้าถึงประชาชนผ่านชุมชนได้ โดยในระยะแรกอาจดำเนินการนำร่องโดยเริ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่มีความพร้อมก่อน หลังจากนั้นจึงผลักดันให้มีการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

2) หน่วยงานกำกับและดูแล ในส่วนนี้รัฐควรให้จังหวัดและอำเภอเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการกำกับและดูแลการปฏิบัติการขยายผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในระดับจังหวัด และอำเภอตามลำดับ

3) หน่วยงานสนับสนุน ในส่วนนี้รัฐควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานต่างๆ ต่อไปนี้ ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการหลัก

- ราชการส่วนภูมิภาคของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้คำแนะนำด้านเทคนิคของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร รวมทั้งส่วนราชการอื่นๆ ทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยประสานการดำเนินการในระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่อาจคาบเกี่ยวกัน รวมทั้งช่วยดำเนินการในภารกิจที่เกินขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ ให้คำแนะนำ ข้อมูล และถ่ายทอดความรู้

- สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ เป็นหน่วยให้ความรู้ทั่วไป

- สถาบันทางศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะวัดทั่วประเทศ เป็นหน่วยช่วยให้ความรู้ตามวิถีชุมชน

- สหกรณ์ องค์การสาธารณประโยชน์ สื่อมวลชนในท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่รัฐขอความร่วมมือ

4) หน่วยงานติดตามประเมินผล ในส่วนนี้รัฐควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้นๆ เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดในการปฏิบัติการขยายผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

/ 5) หน่วยงาน...

5) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำผลการประเมินเผยแพร่สู่สาธารณชนและเสนอชื่อหน่วยงานที่สมควรได้รับการยกย่อง ในส่วนนี้รัฐควรให้ สศช. กระทรวงมหาดไทยโดยจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมประชาสัมพันธ์ ร่วมรับผิดชอบ

ทั้งนี้รัฐควรให้ สศช. เป็นหน่วยงานส่วนกลางหลักที่รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะดังกล่าว สำหรับท้องถิ่นใดที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ให้ปรับปรุงหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล หน่วยงานกำกับและดูแล และหน่วยงานสนับสนุน ให้สอดคล้องกับรูปแบบพิเศษของการบริหารจัดการในท้องถิ่นนั้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

4. การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะ

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละขั้นตอนในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน องค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานขยายผล เนื่องจากการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ภารกิจบางประการที่ถ่ายโอนให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ จึงควรให้หน่วยงานอื่นเข้าไปร่วมดำเนินการ

- หน่วยงานสนับสนุน ให้เพิ่มเติม หน่วยงานส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย

- หน่วยงานติดตามประเมินผล ให้เพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการประเมินผล

เนื่องจาก กปร. มีโครงการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อส่งเสริม/ยกย่องภาคประชาชน ภาคเกษตร ภาครัฐและภาคธุรกิจ ที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีหลักเกณฑ์การประเมินผลและกำหนดวิธีการในการประเมินที่ป้องกันมิให้มีการทำงานแค่เพียงเปลือกนอกในลักษณะสร้างภาพได้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ

5. การจัดบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล

รัฐโดยผ่านทางกระทรวงมหาดไทยควรขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล จัดให้มีบุคลากรเป็นการเฉพาะในการปฏิบัติการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเชิญผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องในชุมชน มาร่วมเป็นคณะทำงาน โดยหากองค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใดมีความพร้อมก็อาจให้ตั้งศูนย์ถ่ายทอดเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ของท้องถิ่น

/ความเห็น...

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

5. การจัดบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา การจัดบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล โดยที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- รัฐควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาคของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล จัดให้มีบุคลากรเป็นการเฉพาะในการปฏิบัติการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสนับสนุนขององค์กรเอกชนและภาคประชาชน ทั้งนี้เรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร อปท. ยังไม่มียุทธศาสตร์ความรู้เพียงพอ และขาดบุคลากร จึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

- กรมการพัฒนาชุมชนเสนอว่า ควรใช้ศูนย์เรียนรู้ชุมชน หรือ ศูนย์บริการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนครบวงจร เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

6. การจัดการระบบการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐควรจัดระบบการติดตามและประเมินผลดังนี้

1) ให้รัฐมนตรีมอบหมายให้ สศช. จัดทำคู่มือการติดตามและประเมินผลฉบับมาตรฐานกลางขึ้นโดยให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมตามความแตกต่างของพื้นที่ได้ รวมทั้งกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินที่ป้องกันมิให้มีการทำงานแค่เพียงเปลือกนอกในลักษณะสร้างภาพ เพื่อให้หน่วยงานติดตามผลได้นำไปใช้ในพื้นที่ของตน

2) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดต่างๆ เป็นผู้ประเมินตามที่กล่าวแล้วในข้อ 4. โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบหมายให้สถาบันการศึกษาในจังหวัดนั้นๆ หรือสถาบันวิจัยกลางเป็นผู้ดำเนินการประเมิน

3) ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ได้มีการประเมินตนเองเป็นระยะๆ เพื่อได้ทราบระดับความสำเร็จของตนเอง และได้ปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

6. การจัดการระบบการติดตามและประเมินผล

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา การจัดการระบบการติดตามและประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 4. ที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรมอบหมายให้ สศช. และ กปร. ร่วมกันพิจารณาจัดทำคู่มือการติดตามและประเมินผลฉบับมาตรฐานกลางขึ้น โดยให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมตามความแตกต่างของพื้นที่ได้ รวมทั้งกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินที่ป้องกันมิให้มีการทำงานแค่เพียงเปลือกนอกในลักษณะสร้างภาพ เพื่อให้หน่วยงานติดตามผลได้นำไปใช้ในพื้นที่ของตน

/ - สำหรับ...

- สำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมินผล นั้น เห็นควรเพิ่มเติม กปร. และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการประเมินผล

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

7. การยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี

การยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดีเป็นมาตรการเชิงบวกที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรัฐควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำผลการประเมินเผยแพร่สู่สาธารณชนและการเสนอชื่อหน่วยงานที่สมควรได้รับการยกย่องตามที่กล่าวในข้อ 4. ดำเนินการดังนี้

1) นำผลการประเมินมารายงานต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งยกย่องและให้รางวัลแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผลที่ทำได้ดี นอกจากนี้ยกย่องและให้รางวัลแก่หน่วยงานกำกับและดูแล หน่วยงานสนับสนุน และหน่วยงานติดตามประเมินผลที่ทำได้ดีด้วย สำหรับหน่วยงานที่ยังดำเนินการได้ไม่ดีควรให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2) เก็บข้อมูลผลงาน ผลการให้รางวัล คำแนะนำและความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงแก้ไข เป็นรายพื้นที่และรายหน่วยงาน ในภาพรวมทั้งหมดโดยเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้รัฐได้เห็นภาพรวมและเป็นรายพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

7. การยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา การยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี โดยที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม คือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องตั้งงบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อนำผลประเมินเผยแพร่สู่สาธารณชน และเพื่อจัดกิจกรรมยกย่องและให้รางวัลแก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

8. การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์

การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรัฐควรดำเนินการดังนี้

1) ด้านงบประมาณ รัฐควรวางแผนทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ตั้งงบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างเพียงพอ

2) ด้านการประชาสัมพันธ์ รัฐควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง โดยให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสารมวลชน วิทยุชุมชน และส่วนราชการทุกแห่ง ช่วยกันประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้เป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยต่อไป

/ความเห็น...

ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานฯ

8. การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์

เห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์ โดยที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม คือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องตั้งงบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

เอกสารสรุปย่อ

เรื่อง รายงานผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
ในเรื่องที่สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/
ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
เรื่อง การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่าและการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้เสนอความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการต่อความเห็นของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นภาพรวม ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่าและการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแผนชุมชนที่เกิดจากแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือในการบูรณาการ ทั้งนี้ให้ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชุมชนได้รับความรู้ และเกิดความเข้าใจในเรื่อง แหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร อันจะนำไปสู่การปรับใช้และประพฤติเป็นวิถีชีวิตของชุมชนต่อไป	เห็นด้วย เนื่องจากสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่ยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีเป้าหมายให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีศักยภาพ เข้มแข็งและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว

คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นภาพรวม ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	อย่างไรก็ตาม หน่วยงานมีความเห็นว่าในประเด็นอื่น เช่น การสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การขยายผลสู่สาธารณะ ระบบการติดตามประเมินผล ต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจร่วมกันและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่ อย่างแท้จริง

คำปรึกษา/ ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของ สภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็น/ ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. การใช้ชุมชนและแผนชุมชนเป็นตัวตั้งในการขยายผลสู่สาธารณะ โดยรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจ จากนั้นส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการระบุและวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไขพัฒนา และจัดทำเป็นแผนชุมชนเพื่อขอการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เห็นด้วย ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชน เช่น การอบรมผู้นำชุมชน การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน / ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ - กรมการพัฒนาชุมชนได้มีกระบวนการพัฒนาแผนชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการต่อไปจะไปสู่ระดับการส่งเสริมมาตรฐานแผนชุมชน ดังนั้นในการกำหนดแนวทางการแก้ไขและพัฒนาชุมชน ควรให้ชุมชนนำข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) มาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำแนวทางแก้ไขและพัฒนา เนื่องจากมีข้อมูลทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่าและการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ชุมชนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขและพัฒนาในแผนชุมชน

คำปรึกษา/ ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของ สภาที่ปรึกษา	ความเห็น/ ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. รัฐต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร โดยเป้าหมายต้องสามารถวัดและบรรลุผลได้ พร้อมจัดงบประมาณให้เพียงพอ วัตถุประสงค์อาจกำหนดใน ๓ ด้าน เพื่อให้คนพึ่งตนเองได้ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยมีการกำหนดลำดับชั้นของวัตถุประสงค์ ๔ ชั้นดังนี้ ชั้นที่ ๑ ให้รับทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ ๒ ให้พัฒนาจากการรับทราบ เป็นความเข้าใจและการเรียนรู้ ชั้นที่ ๓ ให้พัฒนาจากความเข้าใจและการเรียนรู้ เป็นการปรับใช้ ชั้นที่ ๔ ให้พัฒนาจากการปรับใช้ เป็นประเพณี เป็นวิถีชีวิต	เห็นด้วย <u>มีข้อสังเกต</u> ดังนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์การขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจจะเน้น ในประเด็นที่ชุมชนสามารถนำกรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือใช้ในการพัฒนาชุมชนในเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ตามสภาพพื้นที่ ทรัพยากรและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกัน โดยเป้าหมายเชิงปริมาณคือ จำนวนชุมชนที่สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร มาเป็นแนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนาชุมชน หรือความยากง่ายในเรื่องที่ใช้แก้ไขปัญหาหรือพัฒนา
๓. การจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐต้องจัดการความรู้และการสร้างมาตรฐานเพื่อให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สอดแทรกองค์ความรู้ในทุกระดับตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้บริหารระดับสูง ใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้ จัดตั้งชุมชนต้นแบบ ควรให้ สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างมาตรฐานร่วมกับ ศธ. โดยดำเนินการดังนี้ ๑. จัดทำหนังสือและคู่มือแจกจ่ายแก่ครัวเรือนทั่วประเทศ ๒. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีมาตรฐานตามสภาพปัญหาของพื้นที่ ๓. จัดให้มีการฝึกอบรมวิทยากรของชุมชนทั่วประเทศ ๔. จัดระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ๕. จัดทำเอกสารที่ใช้อ้างอิงในรูปแบบสารานุกรม	เห็นด้วย <u>มีความเห็นเพิ่มเติม</u> ดังนี้ เพื่อให้มีองค์ความรู้ครบถ้วนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชุมชน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีองค์ความรู้ตามบริบทของภารกิจหน่วยงาน เห็นควรให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนชุมชน ร่วมในการจัดทำองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้และพัฒนากิจการร่วมกัน และนอกจากใช้ประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ ศูนย์ทั่วประเทศแล้ว ควรใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ชุมชน/ศูนย์พัฒนา/ศูนย์ส่งเสริม ของทุกส่วนราชการที่มีในพื้นที่ เป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการขยายผลการศึกษาสู่เยาวชนและชุมชน

คำปรึกษา/ ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของ สภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็น/ ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในกระบวนการขยายผลสู่สาธารณะ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแต่ละขั้นตอน ๑) หน่วยงานรับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล ควรให้ อปท. ๒) หน่วยงานกำกับดูแล ควรให้จังหวัด อำเภอ ๓) หน่วยงานสนับสนุน ราชการส่วนภูมิภาค ของ กษ. ทส. อบจ. ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ สถาบันทาง ศาสนา สหกรณ์ องค์การสาธารณะ ประโยชน์ สื่อมวลชนท้องถิ่น ภาคเอกชน ๔) หน่วยงานติดตามประเมินผล ควรให้ ผวจ. ๕) หน่วยงานที่ทำการเผยแพร่สู่สาธารณะชน ควรให้ สคช. มท. โดยจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ควรให้ สคช. เป็นหน่วยงานส่วนกลางหลัก ที่รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	เห็นด้วย มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ - หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับ กรมการพัฒนาชุมชน องค์กรชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานขยายผล เนื่องจากการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร ภารกิจบางประการที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ต้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ จึงควรให้หน่วยงานอื่นเข้าไปร่วมดำเนินการ - หน่วยงานสนับสนุน ให้เพิ่มเติม หน่วยงาน ส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย - หน่วยงานติดตามประเมินผล ให้เพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยร่วมกับผู้ว่าราชการ จังหวัดในจังหวัดนั้น ดำเนินการในรูปแบบ คณะกรรมการประเมินผล เนื่องจาก กปร. มีโครงการประกวดผลงาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อส่งเสริม/ยกย่องภาคประชาชน ภาคเกษตร ภาครัฐและภาคธุรกิจ ที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการ ทำงานและการดำเนินชีวิตจนประสบผลสำเร็จ อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีหลักเกณฑ์การประเมินผล และกำหนดวิธีการในการประเมินที่ป้องกันมิให้มีการทำงานแค่เพียงเปลือกนอกในลักษณะสร้าง ภาพได้

คำปรึกษา/ ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของ สภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็น/ ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕. การจัดบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติการขยายผล รัฐโดยผ่านทาง มท. ควรขอให้ อบต. และ เทศบาล จัดให้มีบุคลากรเป็นการเฉพาะในการ ปฏิบัติการขยายผลสู่สาธารณะ เชิญผู้นำ ประชาชน ชาวบ้าน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องในชุมชน มาร่วมเป็นคณะทำงาน	เห็นด้วย มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ - รัฐควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ราชการ ส่วนภูมิภาคของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหาร ส่วนตำบลและเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่ รับผิดชอบปฏิบัติการขยายผล จัดให้มีบุคลากรเป็น การเฉพาะในการปฏิบัติการขยายผลสู่สาธารณะ เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และ การเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสนับสนุนขององค์กรเอกชนและ ภาคประชาชน ทั้งนี้เรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตร อปท. ยังไม่มีองค์ความรู้ เพียงพอ และขาดบุคลากร จึงจำเป็นต้องให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน - กรมการพัฒนาชุมชนเสนอว่า ควรใช้ศูนย์ เรียนรู้ชุมชน หรือ ศูนย์บริการส่งเสริมเศรษฐกิจ ชุมชนครบวงจร เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชน
๖. การจัดการระบบการติดตามและประเมินผล ๑) ให้รัฐมอบหมายให้ สศช. จัดทำคู่มือ การติดตามและประเมินผลฉบับมาตรฐานกลาง ๒) ให้ ผวจ. ในจังหวัดต่างๆเป็นผู้ประเมิน ๓) ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่ ต่างๆ ประเมินตนเองเป็นระยะ	เห็นด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๕. มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ - ควรมอบหมายให้ สศช. ร่วมกับ กปร. ร่วมกันพิจารณาจัดทำคู่มือการติดตามและ ประเมินผลฉบับมาตรฐานกลางขึ้น โดยให้มีความ ยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมตามความ แตกต่างของพื้นที่ได้ รวมทั้งกำหนดวิธีการและ เกณฑ์การประเมินที่ป้องกันมิให้มีการทำงานแค่ เพียงเปลือกนอกในลักษณะสร้างภาพ เพื่อให้ หน่วยงานติดตามผลได้นำไปใช้ในพื้นที่ของตน - สำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมินผลฯ นั้น เห็นควร เพิ่มเติม กปร. และ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการประเมินผล

คำปรึกษา/ ข้อเสนอแนะ/ ความเห็นของ สภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็น/ ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗. การยกย่องหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี ๑) นำผลการประเมินรายงานต่อสาธารณชน เป็นประจำปี ๒) เก็บข้อมูลผลงาน ผลการให้รางวัล คำแนะนำและความช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงแก้ไข เป็นรายพื้นที่และรายหน่วยงาน	เห็นด้วย มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณไว้ ส่วนหนึ่ง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องตั้ง งบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อนำผลประเมินเผยแพร่ สู่สาธารณชน และเพื่อจัดกิจกรรมยกย่องและให้ รางวัลแก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้ดี
๘. การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์ - ด้านงบประมาณ รัฐวางแนวทางให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ อปท. ให้ตั้งงบประมาณไว้ ส่วนหนึ่ง - ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง โดยให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	เห็นด้วย มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณไว้ ส่วนหนึ่ง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องตั้ง งบประมาณไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อใช้ในการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๒. (กรณีที่ผ่านมาการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่....

ในการประชุมเมื่อวันที่ มีประเด็นอภิปรายและมีมติ ดังนี้.....

๓. ผลการพิจารณา/ ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่.....(สรุปมติคณะรัฐมนตรี).....

จึงได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงนาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หรือ กรณีที่หน่วยงานเจ้าของเรื่อง/หน่วยงานหลัก เผยแพร่ข้อมูล

(ลงนาม)

หัวหน้าส่วนราชการที่รับผิดชอบประตักกรมหรือกระทรวง